

GRAZ DEKLARASYONU 2003

Berlin ve Sonrası: Üniversitelerin Rolü

2010 ve Sonrası

1. Üniversiteler Avrupa toplumunun gelişiminde temel bir rol oynamaktadırlar. Yerel, bölgesel, ve küresel düzeyde, sosyal ve ekonomik refah için hayati önem taşıyan bilgiyi yaratır, korur ve yayarlar. Avrupa değerleri ve kültürlerini daha ileriye taşırlar..

2. Üniversiteler –bireysel olarak ve ortaklıklarla-, güçlü bir araştırma kapasitesine sahip olan ve araştırmaya dayalı eğitimi temel alan bir Bilgi Avrupa' sının oluşumunu desteklemektedirler. Kültür ve dil farklılıkları araştırma ve eğitimi zenginleştirir.

3. Avrupa üniversitelerinin gelişimi bir takım temel değerlere bağlıdır: eşitlik ve ulaşılabilirlik; yükseköğretimin ayrılmaz bir parçası olarak tüm disiplinlerde araştırma ve burs imkanları; yüksek akademik kalite; kültür ve dil çeşitliliği.

4. Öğrenciler akademik topluluğun temel üyelerindedir. Bologna reformları:

Tüm öğrenciler için esnek ve bireyselleştirilmiş öğrenme yolları sunulmasını ve mezunların istihdamını kolaylaştıracak ve kurumlarımızı Avrupa'daki ve diğer kıtalardaki öğrencilerin gözünde daha da cazip hale getirecektir.

5. Yeniliklere ve sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya katkıda bulunan Avrupa üniversiteleri küresel düzeyde de faaldir. Rekabet gücü ve üstünlük sosyal birlik ve ulaşılabilirlik ile dengelenmelidir. Bologna reformları ancak üniversiteler küresel rekabet gerçeği ile tüm Avrupa'da daha güçlü bir toplum yaratmanın önemine değinirse başarı sağlar.

6. Üniversiteler kalite, yönetim ve liderliği en yüksek seviyede tutmaya devam etmelidir.

Bir kamu sorumluluğu olarak üniversiteler

7. Hükümetler, üniversiteler ve öğrenciler uzun-vadeli bir Bilgi Avrupa'sı görüşüne sahip olmalıdır. Üniversiteler değişik biçimlerde gelişmeye ve çeşitli kaynaklardan fon yaratmaya teşvik edilmelidir. Ancak, yükseköğretim temel akademik ve vatandaşlık değerlerini korumak, üstünlüğü sağlamak ve üniversitelerin sosyal, ekonomik ve kültürel gelişmeyi hızlandırmada önemli bir rol üstlenmelerine imkan vermek için yükseköğretim öncelikle bir kamu sorumluluğudur.

8. Hükümetler bu nedenle kalıcı yasal ve fon sağlayıcı çevreler sağlama yoluyla kurumları ve bunların özerkliklerini güçlendirmelidir. Üniversiteler, hesap verebilirliği kabul edecek ve kurumsal kaliteyi ve stratejik yönetim kapasitesini arttırmak amacıyla öğrenciler ve paydaşlarla işbirliği halinde reform yapma sorumluluğunu üstleneceklerdir.

Yükseköğretimin ayrılmaz bir parçası olarak araştırma

9. Yükseköğretim ve araştırma arasındaki sıkı bağ Avrupa yükseköğretiminin en temel belirleyici özelliklerinden bir tanesidir. Hükümetler bu etkileşimin bilincinde olmalı ve Avrupa'nın araştırma kapasitesinin geliştirilmesi ve Avrupa yükseköğretiminin daha cazip hale getirilmesinde bir yol olarak Avrupa Yükseköğretim ve Araştırma Alanları ile daha yakın bağlar kurmayı teşvik etmelidir.

Bu nedenle, Bologna süreci kapsamında doktora seviyesinin 3. aşama olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Üniversiteler, araştırma temelli öğretim ve öğrenimin Avrupa üniversitelerinde gerekli olduğunun üzerinde durmaya devam etmelidirler. Bütün seviyelerdeki mezunlar, Avrupa'nın bir bilgi toplumu olarak gereksinimlerini karşılamak için araştırma temelli eğitime ve araştırma ortamına tabi tutulmalıdır.

10. Avrupa'daki üniversitelerin çeşitliliği; Avrupa'daki üniversitelerin çeşitliliği;

farklı ilgi alanlarında, farklı misyonlarda ve farklı güçlerde çok verimli işbirliklerinin kurulmasına imkan verir. Doktora ve doktora sonrası düzeylerde işbirliği ve hareketliliği arttırmak (Ortak Doktora Programları yoluyla) Avrupa Yükseköğretimi ile Araştırma Alanlarını bütünleştirmek açısından önem taşır.

Güçlü Kurumlar Kurarak Akademik Kaliteyi Arttırmak

11. Reformların başarıyla uygulanması, her bir kurum içinde liderlik ve kalite ve strateji yönetimini gerektirir. Hükümetler, üniversitelerin kendi iç düzenlemeleri ve yönetimleriyle ilgili (örneğin; kurumsal düzey, fakülteler ve personel idareciliği arasındaki yapı ve iç denge) uzun vadeli kararlar almasını sağlayacak koşulları yaratmalıdır. Hükümetlerin ve üniversitelerin yeniliklere yer vermek ve destek olmak için yeterli süreyi kapsayan, üzerinde görüşülmüş sözleşmeler yapmaları gerekmektedir.

12. Üniversiteler kendi paylarına, liderliği teşvik etmeli ve kurum içi kalite güvencesi, sorumluluk ve şeffaflık oluşturabilmek için bir yönetim yapısı oluşturmalıdırlar. Öğrenciler ilgili komitelere hizmet vererek kendilerine düşen görevi yapmalıdır. Dış paydaşlar yönetim ve danışma kurullarında hizmet vermelidir.

Bologna Sürecini İlerletmek

13. Bologna süreci aşırı kuralcılıktan kaçınılmalı, bunun yerine referans noktaları, ortak seviyeler ve ders tanımlarını geliştirmelidir.

14. Üç seviyeli sistem uygulaması (üçüncü seviye doktora seviyesi) değişiklik gerektirmektedir. Üniversiteler için uygulama öncelikleri aşağıda belirtilmektedir.

- Yaşam boyu öğrenim dahil, öğrenci merkezli ve esnek öğrenim yolları oluşturmak amacıyla, müfredatı yeniden yapılandırma ve geliştirme aracı olarak ECTS'yi (Avrupa Kredi Transfer Sistemi) uygulamak;
- Bir yandan müfredatlarda kurumsal özerklikleri ve farklılıkların faydalarını korurken diğer yandan nitelik çerçevelerinin ve öğrenme çıktılarının ortak tanımlarını geliştirmek ve tartışmak,
- Lisans ve lisansüstü derecelerinin hakkıyla verilebilmesi için akademisyenleri, öğrencileri, profesyonel kurumları ve işverenleri müfredatın yeniden düzenlenmesi sürecine dahil etmek;
- Müfredat içinde istihdam edilebilirliğe yönelik becerilerin kapsamlı bir şekilde tanımlanması ve teşvik edilmesi ve birinci aşama programlarının iş piyasasına girme şansı sunmasını sağlamak;
- İstihdam edilebilirliği arttırmak amacıyla Diploma Eki'ni (Diploma Supplement) daha geniş çapta tanıtmak, en çok kullanılan dillerde hazırlamak ve işverenler ve profesyonel kurumlar arasında bilinmesini sağlamak;

Hareketlilik ve Sosyal Boyut

15. Öğrenci hareketliliği kendi içinde akademik kaliteyi artırır. Hareketlilik karşılaştırılabilir ve ayırıcı öğrenme yaklaşımları yoluyla öğretim ve araştırma kalitesini arttırarak çeşitliliğin bir değer olarak ortaya çıkmasını sağlar. Hareketlilik kişilerin istihdam edilebilirliğini artırır. Üniversite çalışanlarının hareketliliği de benzer yararlar sağlar.

16. EHEA (European Higher Education Area: Avrupa Yükseköğrenim Alanı) gerçekleşecekse hükümetler; hareketliliğin önündeki engelleri kaldırmak, öğrencilerin desteklenmesi için yeni yasalar çıkarmak (öğrenim kredileri ve burslarının taşınabilir olmasını sağlamak gibi), sağlık, sosyal servisler ve iş izni gibi konularda kuralları geliştirmek zorundadır.

17. Hükümetler ve kurumlar öğrenci desteğini (sosyal destek, konaklama ve yarı-zamanlı iş imkanları dahil), akademik ve profesyonel danışmanlığı, dil öğrenimini ve niteliklerin tanınmasını geliştirerek, hareketliliği teşvik etmelidir. Kurumlar, hareketliliği arttıran araçların (özellikle ECTS ve Diploma Eki) tam kullanımını sağlamalıdır. Kısa dönem hareketlilik ve yarı-zamanlı, uzak ve ergin öğrencilerin hareketliliği için de olanaklar arttırılmalıdır.

18. Genç araştırmacıların ve öğretmenlerin kariyer imkanları genç doktoralıların Avrupa'da ve Avrupa'ya dönüşlerinde çalışmaya devam edebilmeleri için teşvik tedbirleri dahil, geliştirmelidir. İki kişinin de kariyer sahibi olduğu aileler için cinsiyet perspektifleri özel tedbirleri gerektirmektedir. Emeklilik haklarının transferlerindeki kısıtlamalar kaldırılmalı, nakli mümkün emeklilik ve diğer sosyal destek çeşitleri yürürlüğe konmalıdır.

19. Öğretmenlik ve araştırma alanında kadınların katılımını arttırmak rekabet edebilir bir Avrupa için şarttır. Cinsiyet eşitliği akademik kaliteyi yükseltir ve üniversiteler bunu insan kaynakları yönetimi politikalarında vurgulamalıdır.

20. The Trends 2003 ("Eğilimler 2003") raporu, özellikle hareketlilik konuları ile ilgili bilgi tabanının yetersiz olduğunu göstermektedir. Ulusal hükümetler istatistiksel verileri geliştirmek için işbirliği içinde olmalı ve mevcut izleme mekanizmalarını gözden geçirmek için Avrupa Komisyonu ile birlikte çalışmalıdır. EHEA'nın gelişmesi ile ilgili konular hakkında daha fazla araştırma yapılmalıdır.

21. Ortak programlar ve birleştirilmiş müfredata dayanan dereceler, Avrupa işbirliğini güçlendirmek için mükemmel bir araçtır. Hükümetler, ortak diplomaların verilmesi ve tanınması konusundaki yasal

engelleri kaldırmalı ve böyle bir işbirliğin özel mali gerekliliklerini dikkate almalıdır.

22. Kurumlar ortak programlara olan gereksinimin farkına varmalı ve, mevcut pilot projelerden en iyi uygulamaların karşılıklı değişimini arttırarak, ECTS kredilerin geniş çapta kullanımıyla yetkinliklerin ve öğrenim sonuçlarının tanınmasını destekleyip yüksek kaliteyi sağlayarak ortak programlar geliştirmelidir.

Kalite Güvencesi: Avrupa Politikasının Çerçevesi

23. Kalite güvencesi Bologna sürecinde önemi sürekli artan bir yer teşkil eder. EUA, Avrupa için kurumsal özerkliğin sorumluluk yaratıp sorumluluk gerektirdiği inancına dayanan yani üniversitelerin iç kalite kültürünün oluşmasında sorumlu olduğu ve bir sonraki gerekli adımın bütün paydaşların içinde olduğu Avrupa düzeyinde ilerleme olduğu inançlarını temel alan eşit bir kalite güvencesi politikası önermektedir.

24. Mevcut bir iç kalite kültürü ve etkili prosedürler, enerjik entelektüel ve eğitimsel erişimleri teşvik eder. Etkin liderlik, yönetim ve yönetişim de bunu yapmaktadır. Öğrencilerin de aktif katılımıyla, üniversiteler, çalışma programları ve hizmet bölümleri dahil, etkinliklerin tamamını değerlendirmeli ve izlemelidir. Dış kalite güvence prosedürleri iç izlemelerin etkili yapılmış olup olmadığını denetleyen kurumsal denetime odaklanmalıdırlar .

25. Kalite güvencesine Avrupa boyutu getirmenin amacı konu alanları ve ulusal koşulların farklılıklarını gözetirken, şeffaflığı arttırmak ve karşılıklı güveni sağlamaktır.

26. Avrupa için kalite güvence prosedürleri; akademik ve kurumsal kaliteyi geliştirmeli, kurumsal özerkliğe saygı duymalı, iç kalite kültürünü geliştirmeli, düşük maliyetli olmalı, kalite güvence temsilcilerinin değerlendirmelerini içermeli, bürokrasiyi ve maliyeti en aza indirmeli ve aşırı düzenlemelerden kaçınmalıdır.

27. Bundan dolayı AÜB, paydaşların ve özellikle üniversitelerin profesyonel “Avrupa için Yükseköğrenim Kalite Komitesi” oluşturmaları için işbirliği yapmalarını önermektedir. Bu yapı

bağımsız olmalı, kalite için kurumların sorumluluklarına saygı ve kamu kaygılarına karşı duyarlılık göstermelidir. Komite tartışma için ortam sağlayacak, atanan bir kurul yoluyla önerilen prensiplerin uygulanmasını izleyecek ve kalite güvencesinde gerçek bir Avrupa boyutu geliştirecektir.

Reformun Merkezindeki Üniversiteler

28. Bologna süreci başlangıçta siyasi alandan kumanda edilmekteydi. Fakat şimdi tüm ilgili ortakların (yüksek öğretim kurumları, hükümetler, öğrenciler ve diğer paydaşlar) aktif ve gönüllü katılımlarıyla ivme kazanmaktadır. 2010'un iddialı hedeflerinin gerçekleşmesi için tepeden inme reformlar yeterli değildir. Üstesinden gelinmesi gereken en büyük güçlük, kurumları kendi kendine yeterli hale getirmek için reformların temel kurumsal işlevlerin ve gelişme süreçlerinin içerisine tamamen entegre edildiğinden emin olmaktır. Üniversitelerin yasal değişiklikleri anlamlı akademik hedefler ve kurumsal gerçeklere dönüştürmek için yeterli zaman ayırmaları gerekmektedir.

29. Hükümetler ve diğer paydaşlar kurumsal yeniliğin kapsamını ve üniversitelerin, Avrupa Birliği'nin Lizbon Deklarasyonu'nda belirtildiği şekilde Avrupa bilgi toplumunun uzun dönemli gelişmesine ve Avrupa Araştırma Alanı'na yaptıkları önemli katkıları kabul etmelidir. Bugün Avrupa nüfusunun yarısından fazlasının hayatını etkileyen Avrupa yükseköğrenimi ortak hareketle bütün kıtayı geliştirebilir.

Leuven 4 Temmuz 2003